

dést, még bajt csinál, ha nem egyebet, rebelliót” – *A szózat*).

A szövegek mindegyike tanulsággal szolgál az olvasónak, ezért a kötet műfaját tekinthetjük bölcselkedő parabolának is. A kötetben megjelenő felszínies értelmiségi típusa (*A betűfaló*) eltöpreng a szeretet, a szerethetőség és a józan ész hármasságán (*A barát*), és megrendítő hiedelgvérrel találja, hogyan keres a család pornósztársnevet a lányuknak (*A pornó*). Kifordított világról szólnak ezek a rövid írások, s minden darab egy-egy kihívás, amellyel meg kell küzdeni, hogy eljussunk a valóban értékes és termékeny üzenethez.

NYOLCAS DOROTTYA

(*Kortárs Kiadó, Budapest, 2005,*
191 oldal, 2000 Ft)

KISS BENEDEK:

Októberi tücskök

Ül a mindig hűvös pincében, jóféle borokból kortyol, citerázik, cirpel régi és új verseket egyaránt. Derűvel zizgetőn, akár a kötet lapjain sorjázva, alig gondolva a téllal. Még kitart az előző kötet, a *Nyáresti delírium* mámore.

Az *Októberi tücskök* versei – már a régebbi kötetekből való válogatás okán is – az összegzés szándékát jelzik, de Kiss Benedek mint jó epiku-

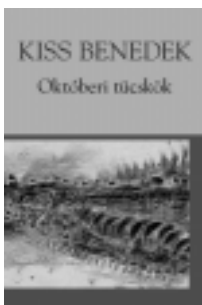
reus, még nem készül; az élet erőteljes igenlése jellemzi. Újra megszólaltatja témáit, a gyermekkort, az akasztói tájat, és gondtalan derűvel, néhol a dacos kacagást csendesebbre fogó melankóliával veszi lajstromba veszteségeit. Azt azonban, ami igazán fontos, nem hagyja veszni, és az egzisztenciális kérdések voltaképpen nem merülnek föl valós problémaként, mert az én számára valójában mindez, minden *haladék*, amint a kötet első ciklusának címadó versében írja: „Kaptass a konyhába, / spricceld a fröccsöt, / igyál és várj: / haladék ez a vers, / s haladék minden nap, / bárhogy is töltöd, / s poharad öble is ideiglenes.”

Ez a felszabadultság jellemzi a költő istenes verseit is (*Isten csavargója, Én Istenem!*), az időtől való függetlenség és a transzcendenciát is közel hozza, és Balassihoz vagy Villonhoz hasonlóan közvetlen hangon *vallja meg magát*, tetteit, a majdani ítéletet, jutalmat avagy büntetést elfogadva, máskülönben az élni akarás álláspontjáról szüntelen polémiázva: „Ha megnyuvasztasz, / nem lennék tanúja igazadnak.”

Az édesanyát idézi meg az *Ártatlanság elvesztése* című ciklus tíz verse, amelyekben gyermek és a felnőtt anyaképet, emlékeit teszi egymás mellé: az énekeket és a babonás hitet, a ragaszkodást és az eltávolodást, ám mindvégig a megértő szeretettől áthatottan szólítja meg a szülőt. A *Kenyeret anyám úgy eszik*

vagy az *Anyám a babonák közt* egyaránt a régi falusi néphitet őrző, szokásokat tartó asszonyt mutatja, akit azonban megzavar a változó világ, olyannyira, hogy már a narancsevést is bűnnek érzi, és kétségbeesetten keres valami fogódzót, menekül Máriához, a boszorkányhoz, „hiszen szívének / mákony minden, mi ellene munkál, / legirtózatosabb mégis: a semmi”.

A *Szép magyar boroknak dicséreti* valójában egy költőien megírt borlap. A különböző termővidékeket bemutatása mellett az egyes borok savait humorral fűszerezi, ízét és hatását személyes élményekhez társítja. Így ajánlja a Badacsonyi környéki *Szentgyörgy-hegyi Olaszrizlinget*, amelyetől „felejtí az ember a fáradtságot”, vagy a *Száraz Szamorodnit*, amely „feloldja a cseppköves büt is”, de a *Villányi Kékoportóban* egy régi, vagy a *Somlói Jubfarkban* az alkalmi, a *Zöld Veltelin*ben a hűségeselem, az *Akasz-tói Kadarkában* a gyermekkor, az *Szekszárdi Vörösben* a jövő ízei érezhetők. Igazi bortalap a *soproni Kékfrankos*ról szóló, amelyben őszinte felháborodásának oka, hogy édeset is lehet belőle inni. Kiss Benedek meghatározásában az igazi kékfrankos „szilánkos-karcos”, sőt igazi harcos bor, „Köszéget különben úgy leverték / volna, mint öt éves gyerek a lepkét”.

A címadó ciklus a kötet végére került, mintegy jelezve, hogy ez a derűs, alig melankolikus beállítódás még, most már kitart, a József Attila-díjas költő korábbi és új verseit tartalmazó kötet tehát a kiteljesedést és a megbékélést egyaránt hozza, így az *Októberi tücskök* ódájában is, ahol a télre készülődő természet leírása közben, a nyugodtan áradó sorok között jegyzi meg: „Ám ti, október tücskei, citerázatok, mintha mi sem / törént volna, mint mikor még augusztus / röptette, szórta csillagait bőkezűen, / amikor magától értetődött, / ami most virtus [...] Élni csak így érdemes – / amíg lehet!”

SZALAI ZSOLT

(*Széphalom Könyvműhely, Budapest, 2005, 142 oldal, 1600 Ft*)

KESZTHELYI REZSÓ:

Hasonmások

Keszthelyi Rezső verskötete ugyanazokat a titkokat nevezi meg, amelyekről korábbi versei is tudósítottak. Ebben az értelemben nincs újdonsága a korábbi öt összeállítást követő időszakot reprezentáló *Hasonmások* című versgyűjteménynek, de nincs alapvető változás abban a